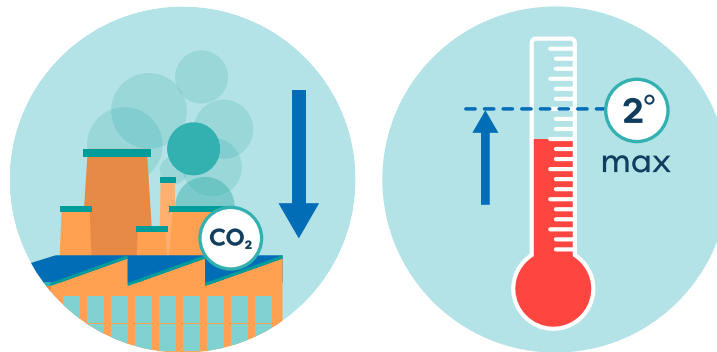

Regionale Energie Strategie

Regionaal samenwerken voor realisatie van de Klimaatopgave

Een historische opgave

Om de opwarming van de aarde te beteugelen, zijn drastische maatregelen nodig. Dit jaar wordt het nationaal Klimaatakkoord gesloten, de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015). Veel van de afspraken moeten in de regio worden waargemaakt.

Een historische uitdaging die een nieuwe manier van samenwerken vraagt. Voor met name provincies, gemeenten, waterschappen, bedrijven, netbeheerders, maatschappelijke organisaties en burgers.

Zij staan hiervoor aan de lat en krijgen de ruimte om de landelijke afspraken te vertalen in passende maatregelen voor de regio. Dit gaan ze doen door gezamenlijk een Regionale Energiestrategie te maken.

Stappenplan RES

Wat is een Regionale Energie Strategie (RES)?

Het uitgangspunt van het Klimaatakkoord is dat de uitstoot van CO₂ in 2030 met 49% moet worden verminderd, en op de lange termijn met minimaal 95% (in 2050). Aan vijf tafels worden daarvoor afspraken gemaakt: industrie, gebouwde omgeving, mobiliteit, landbouw en landgebruik, en elektriciteit.

In het Regeerakkoord is afgesproken dat nieuwe woningen niet meer op het gasnet worden aangesloten. Ook in bestaande woningen wordt binnen 30 jaar geen aardgas meer gebruikt. In de RES staat welke maatregelen daar in de regio voor nodig zijn.

Gebouwde omgeving en elektriciteit

De RES focust op de gebouwde omgeving (energiebesparing en warmtevoorziening) en elektriciteit (opwekking en infrastructuur). Eventueel kunnen afspraken van andere tafels worden meegenomen in de RES, zoals maatregelen voor duurzame mobiliteit of landbouw en landgebruik.

De RES geeft een overzicht van lopende projecten, plannen en strategische keuzes voor de korte en de lange termijn.

De energietransitie kan alleen lukken als partijen samenwerken: overheden, burgers, bedrijfsleven, marktpartijen, netbeheerders en groene partijen. Dit is een van de lessen uit de [RES-pilots \(Green Deals\)](#) die in zeven regio's zijn gehouden.

Wat is het doel van de RES?

Het afschaffen van (Groninger) aardgas en de omschakeling naar duurzame energievoorziening heeft grote ruimtelijke impact. Duurzame energievoorziening is zichtbaarder en vraagt meer ruimte dan fossiele energie. Het doel van de RES is dit goed in te passen.

Regionale samenwerking is essentieel; het zicht op een zonneweide of een windpark stopt niet bij de gemeentegrens, net zomin als de (ondergrondse) energie-infrastructuur.

De RES is een instrument om te komen tot regionaal gedragen keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag en energie-infrastructuur.

Daarmee geeft de regio invulling aan de afspraken uit het Klimaatakkoord zoals deze gemaakt zijn aan de sectortafels voor Elektriciteit en Gebouwde omgeving.

Wat is de opgave waar partijen in de regio voor staan?

De RES'en zijn land-dekkend. Elke gemeente, provincie en waterschap doet mee in een RES, samen met regionale stakeholders, de doelstellingen voor warmte en elektriciteit zijn altijd onderdeel van de RES.

De doelstellingen van alle RES'en in het land tellen samen op tot de landelijke taakstelling duurzame elektriciteit en geven zicht op de duurzame warmtebronnen voor de gebouwde omgeving.

Eind 2019 moet helder zijn hoe de opgave voor elektriciteit is verdeeld over de regio's. Ook is er dan een eerste indicatie van de hoeveelheid warmtebronnen en de ligging daarvan in relatie tot de warmtebehoefte in de gebouwde omgeving. De gemeenteraden stellen een transitievisie warmte vast met een tijdpad voor het ontwikkelen van alternatieve energievoorziening en het geleidelijk afschaffen van aardgas. Deze transitievisie moet eind 2021 klaar zijn.

De RES is belangrijk voor deze wijkgerichte aanpak, omdat de RES vroegtijdig op regionaal niveau zicht geeft in de beschikbaarheid van duurzame warmtebronnen. In de RES worden de warmtebronnen en netwerken die regionaal beschikbaar zijn in beeld gebracht. De RES heeft een horizon van 2030 met een doorkijk naar 2050.

Gezamenlijk gedragen keuzes

De RES faciliteert ook de samenwerking tussen alle regionale partijen om te komen tot gezamenlijk gedragen keuzes voor gebieden, voor projecten en de uitvoering van die projecten. Het gaat om gezamenlijk gedragen keuzes van de provincie, waterschappen, de gemeenten, netbeheerders, het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en burgers.

Welke regio's

Gemeenten, provincies en waterschappen bepalen gezamenlijk de contouren van de regio's. Als de regiovorming van onderop niet slaagt, kan de provincie de regie op zich nemen.

In de RES-regio wordt de samenwerking tussen de verschillende overheden en alle andere partners georganiseerd. Er wordt een werkstructuur opgezet waarin ook partners zoals netbeheerders, kennisorganisaties, de energiesector en groene partijen een plek hebben.

Doorrekenen van plannen

Het Planbureau voor de Leefomgeving ondersteunt de (data)analyse, het monitoren en het doorrekenen van plannen en resultaten. Door uniforme rekenmethodieken en datasets vast te stellen, worden de energieanalyses van de regio's uniform. Zo kunnen strategieën met elkaar worden vergeleken en bij elkaar worden opgeteld.

Vier maal per jaar komt het landelijk Bestuurlijk Overleg Klimaat- en Energie bijeen om de voortgang te bespreken en waar nodig te versnellen. Dat gebeurt onder leiding van de minister van EZK.

Wat levert het op?

Samenwerken in de RES leidt tot voorstellen voor opweklocaties voor duurzame warmte en elektriciteit en voor een (nieuwe) infrastructuur die vraag en aanbod met elkaar verbindt. Een belangrijk aspect is dat die voorstellen gedragen zijn.

Het past in de geest van de nieuwe Omgevingswet om de energietransitie integraal, gebiedsgericht aan te pakken. En niet top-down of in aparte silo's per techniek.

Het gezamenlijk opstellen van een RES draagt bij aan de omslag naar een nieuwe duurzame samenleving. Het verbinden van energieprojecten aan andere infrastructurele of sociale opgaven, biedt kansen voor economische groei, ruimtelijke kwaliteit en sociale samenhang.

Wat is de tijdsplanning?

Het oriënteren op de RES en de regiovorming vindt plaats in het najaar van 2018. De officiële ontwikkeling van de RES start na het ondertekenen van het nationaal Klimaatakkoord. In 2019 stellen gemeenteraden, Provinciale Staten en waterschapsbesturen een startnotitie vast.

Voor de zomer van 2019 hebben de regio's een concept-RES gemaakt en worden de plannen 'geschakeld' met de nationale opgave en afgewogen met het gemeentelijk en provinciaal omgevingsbeleid.

Vanaf 2020 begint de inpassing van regionale plannen in het omgevingsbeleid van provincies, gemeenten en waterschappen en worden afspraken gemaakt met bedrijfsleven en energiepartijen over uitvoering van projecten.

In 2021 zijn de warmtetransitie-visies per gemeente klaar en worden stappen gezet naar het verduurzamen en (op termijn) gasloos maken van 200.000 bestaande woningen per jaar.

De illustratie van de tijdlijn hier beneden geeft weer, wanneer welke stappen in de RES genomen worden. De planning na 2018 is deels afhankelijk van het moment van het definitieve Klimaatakkoord.

Het tijdspad

Vragen & contact

Heb je vragen, over de Regionale Energiestrategie, neem dan contact op met:

Projectleider van uw organisatie

Werkgroep RES

Kwartiermaker

Regionale-energiestrategie.nl